

Bijzondere plantenvondsten in 2013

Jelle van Dijk

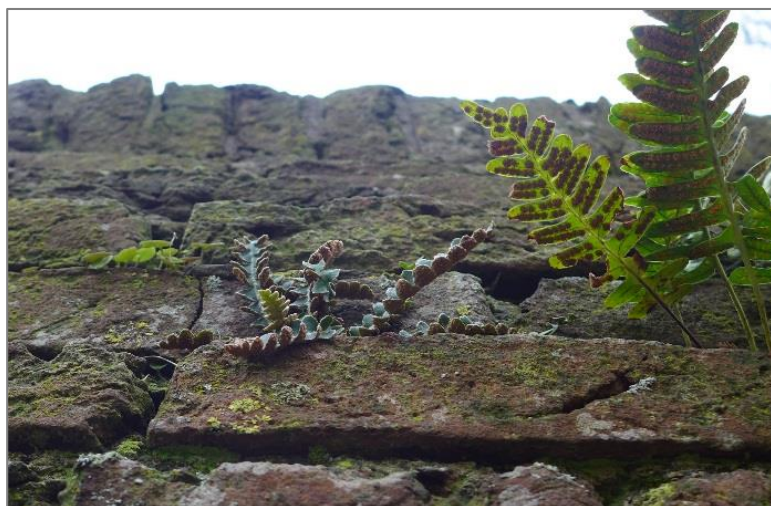
Dankzij het toegenomen gebruik van de website www.waarneming.nl voor het insturen van waarnemingen, worden ook op plantengebied veel vondsten in bredere kring bekend. Vandaar dat in dit overzicht meer waarnemers dan in voorgaande jaren genoemd kunnen worden. Verder konden dankzij de deskundigen van www.waarneming.nl enkele foutieve determinaties gecorrigeerd worden.

Bij de nieuwe soorten voor onze regio gaat het in een aantal gevallen weer om verwilderde tuinsoorten. Bijzondere aandacht verdienen de soorten die in diverse bermen door gemeenten zijn ingezaaid als 'wilde bloemen'. Van die gemeentelijke zaaipakketten is soms na enkele jaren niets meer terug te vinden, maar in andere gevallen weten sommige soorten zich jarenlang te handhaven. Voordat straks niemand meer weet hoe een soort onze regio heeft bereikt, is het daarom van belang de beschikbare informatie nu goed vast te leggen. Het vorige artikel in deze serie verscheen in de Strandloper van september 2013.

Nieuwe soorten voor de Duin- en Bollenstreek

Schubvaren *Asplenium ceterach*

In december vond Casper Zuyderduyn deze soort op de kerkhofmuur aan de zuidkant van de Oude Jeroenskerk (blok 30-17-31). De plant stond op vijf meter hoogte waardoor aanplant op deze plaats onwaarschijnlijk lijkt. Tegenwoordig vestigt dit zeldzame varentje zich op steeds meer plaatsen in het stadsmilieu.

Schubvaren (links)

Stijf hardgras *Catapodium rigidum*

In juli trof JvD tientallen plantjes van deze soort aan op een opslagterreintje langs het Oegstgeesterkanaal (blok 30-27-32). Martien de Graaf trof deze soort in de afgelopen jaren veelvuldig aan in Leiden en andere plaatsen buiten ons onderzoeksgebied.

Bleek cypergras *Cyperus eragrostis*

In augustus ontdekte Casper Zuyderduyn enkele planten in een ruderaal terrein langs het Oegstgeesterkanaal (blok 30-27-32). Iets verder bleek een groeiplaats met 300 ex. te zijn! Op het terrein van Willem van den Bergh trof JvD deze soort aan langs een nieuw gegraven sloot. Martien de Graaf vond deze soort tussen straattegels in de Lissese Poelpolder (blok 30-18-24). Deze exoot komt uit subtropisch Amerika en ruikt op vanuit het zuiden.

Hangende zegge *Carex pendula*

In augustus ontdekte JvD een grote pol op een braakliggende terrein langs het Oegstgeesterkanaal (blok 30-27-32). Deze plant komt echt wild in ons land alleen op enkele plaatsen in Zuid-Limburg voor. In tuincentra wordt deze fraaie plant echter vaak te koop aangeboden, waardoor verwildering op ruderaal plaatsen kan optreden.

Zandteunisbloem *Oenanthera deflexa*

In augustus ontdekte Wim Langbroek deze soort in een braakliggend terrein langs het Oegstgeesterkanaal (blok 30-27-32). Hoe zeldzaam deze soort werkelijk is, blijft voorlopig nog de vraag, omdat deze kleine teunisbloem in de vorige druk van *Heukels' Flora van Nederland* nog niet was opgenomen.

Aarereprijs *Veronica spicata*

In augustus trof JvD deze soort aan in een berm bij Lisse (blok 30-18-13). Deze soort is in het wild in NO-Europa te vinden (bijv. op Öland in Zweden). Hier gaat het om een verwilderde tuinplant.

Ruige weegbree *Plantago media*

Deze soort werd in 2010 uitgezaaid in de berm van de Gooweg bij het Everwijnpark. In 2013 was deze soort hier nog steeds aanwezig. Ruige weegbree is wijdverspreid in het rivierengebied.

Trompetboom *Catalpa bignonioides*

In juli trof JvD een verwilderd, struikvormig exemplaar aan bij de rotonde aan het einde van de Gooweg in Noordwijkerhout (blok 30-17-14). Deze fraaie boom is afkomstig uit Noord-Amerika en wordt hier en daar in plantsoenen en tuinen aangeplant.

Bitterling *Blackstonia perfoliata*

In 2012 vond Johan Goudzwaard enkele bloeiende planten in de Van Limburg Stirumvallei (blok 24-47-45). Deze soort was vroeger beperkt tot de duinen van Voorne, maar duikt tegenwoordig af en toe op in natuurontwikkelingsgebieden elders in de duinen.

Heemst *Althaea officinalis*

In augustus 2012 vond JvD vijf forse planten van deze soort langs de trekvaart bij station Lisse (blok 24-58-33). Deze planten werden door hem aanvankelijk voor stokrozen gehouden, maar het team van www.waarneming.nl was van mening dat het hier Heemst betrof! In de tijd van de kruidenteelt was Heemst rond Noordwijk een veel geteeld gewas!

Heemst

Frans hertshooi *Hypericum x desetangsii*

Eind juli vonden Ralph Smits en Matthijs Courbois in de Coepelduynen (blok 30-16-54) een hertshooiplant die wat afweek van het Sint-Janskruid. Het betrof hier een kruising van Sint-Janskruid met Kantig hertshooi (*H. perforatum x maculatum*). De blaadjes missen de typische perforatie van Sint-Janskruid. Ook zijn de kelkblaadjes aan de top getand.

Waterdriblad *Menyanthes trifoliata*

In 2008 plantte de gemeente Noordwijk diverse soorten moeras- en oeverplanten aan langs de grote vijver in de oostpunt van de nieuwe wijk Boechorst (blok 30-17-42). Uit dit pakket weet het Waterdriblad stand te houden al komt de plant niet in bloei. Aan het begin van de vorige eeuw moet deze soort ook gestaan hebben in een poel bij de boerderij Puik en Duin langs de Duinweg.

Oosterse morgenster *Tragopogon pratensis subsp. orientalis*

In juli trof JvD één bloeiende plant aan op een bedrijventerrein in Voorhout (blok 30-17-54). Deze soort wordt hier en daar uitgezaaid in bermen, bijvoorbeeld ten oosten van het Centraal Station in Amsterdam en langs de Noordelijke Randweg in Den Haag. Hier werden (vanuit de auto) tot in januari 2014 nog bloeiende planten gezien!

Trosalant *Inula racemosa*

Het betreft hier eigenlijk geen nieuwe vondst, maar een nieuwe determinatie. Het gaat om de forse planten langs de trekvaart bij de Noordwijkerhoek (blok 30-17-43) die aanvankelijk voor Griekse alant *Inula helenium* werden gehouden. Het controleteam van www.waarneming.nl wees er op dat dit niet de **Griekse alant** betrof, maar *Inula racemosa*. Deze plant is inheems in de Himalaya en wordt in Europa gekweekt vanwege de medicinale stoffen in de wortels.

Nieuwe vondsten van zeldzame soorten

Steenbreekvaren *Asplenium trichomanes*

In 1982 groeide dit varentje nog op het muurtje rond het kerkhof van de oude kerk van Sassenheim. In 2013 vond Casper Zuyderduyn één plantje op een muurtje bij de Oude Jeroenskerk in Noordwijk-Binnen (blok 30-16-31). Een mooie groeiplaats net buiten ons studiegebied bevindt zich op de kademuur van het Prins Hendrikkanaal in Katwijk.

Watersla *Pista stratiotes*

Eind september trof Martien de Graaf een grote groeiplaats aan in een sloot aan de Engelselaan in Voorhout (blok 30-17-45).

Paarbladig fonteinkruid *Groenlandia densa*

In juli vond JvD honderden planten in de sloot achter Sancta Maria waar hij rond 1995 ook deze soort aantrof. Andere groeiplaatsen zijn in onze regio niet bekend. Ook de **Brede waterpest** *Elodea canadensis* bleek in deze sloot nog steeds voor te komen. Deze soort, oorspronkelijk een exoot, staat tegenwoordig op de Rode Lijst

Hondskruid *Anacamptis pyramidalis*

In juli vond Joost Bouwmeester twee bloeiende planten op het terrein van de Noordwijkse Golfclub (blok 24-57-24). De laatste jaren wordt deze soort wel eens aangetroffen in bermen, dus buiten de bekende groeiplaatsen in de Coepelduynen. Deze keer gaat het om een groeiplaats in de duinen en de vraag is of de soort zich hier zal weten te handhaven.

Corsicaanse kerstroos *Helleborus lividus subsp. corsicus*

Martien de Graaf trof in augustus een fraai exemplaar aan langs de Catharijnelaan in De Engel (blok 30-18-22).

Franse silene *Silene gallica*

In 1981 was deze soort te zien op een bouwterrein in Noordwijkerhout. In 2013 trof JvD tientallen plantjes aan in een berm in de wijk Boechorst (blok 30-16-42).

Trosalant

Nerfamarant *Amaranthus blitoides*

Langs een pad bij ingang De Zilk (blok24-58-53) vond JvD enkele tientallen planten. In het Noord-Hollandse deel van de AW-duinen kent deze soort een veel ruimere verspreiding.

Groene amarant *Amaranthus hybridus*

Onderzoek door JvD maakte duidelijk, dat veel amaranten ten onrechte voor Papegaaienkruid werden versleten, maar in werkelijkheid Groene amaranten waren. Deze soort werd aangetroffen op 's-Gravendijck (blok 30-16-55) en op een gronddepot bij de Ruigenhoek (blok 24-58-22). De Groene amarant werd eenmaal eerder gemeld (Pastoorlaan Hillegom). Tot welke ondersoort de planten in onze regio behoren, is niet duidelijk.

Gewone zoutmelde *Atriplex portulacoides*

In 1992 en 1993 groeide er een plantje van deze soort aan de zuidzijde van de Katwijkse Uitwatering. In 2013 werd door velen een forse plant van deze soort op de noordzijde van de uitwatering gezien.

Moeraswolfsmelk *Euphorbia palustris*

In 2008 werd deze soort uitgepoot langs de grote vijver van de wijk Boechorst (blok 30-16-42). Hier weet deze soort zich nog steeds met enkele planten (niet bloeiend) te handhaven.

Kruisbladige wolfsmelk *Euphorbia lathyris*

In december vond JvD enkele tientallen kiemplanten in de overtuin op de hoek Voorstraat - Heilige Geestweg (blok 30-16-31).

Liggend hertshooi *Hypericum humifusum*

In juli vond JvD op een bospaadje van Oud-Leeuwenhorst (blok30-17-23) enkele bloeiende plantjes van deze soort. Deze zeldzame soort was eerder in 2007 in het Langeveld (ZHL) gevonden.

Groot heksenkruid *Circaea lutetiana*

Deze soort was al bekend van de hakhoutbossen van Keukenhof en Wassergeest. Ook op Offem is een flinke groeiplaats bekend. In 2013 ontdekte JvD een grote groeiplaats in de Noordduinen (blok 24-57-42) en diverse groeiplaatsen in het bos van GGZ In Geest bij Vogelenzang.

Watermuur *Myosoton aquaticum*

In juli vond JvD enkele planten op het parkeerterrein van Decos aan de Zwarteweg (blok 30-26-15). In 2009 was deze soort nog te vinden op het terrein van Sint Bavo. De grootste groeiplaats van de regio bevond zich vroeger bij Ruigenhoek op de plaats waar nu bungalowdorp Dunimar ligt.

Geelwitte helmblom *Pseudofumaria alba*

In augustus vond Casper Zuyderduin deze soort tussen de bestrating in 't Heen (blok 30-27-21). Deze soort

werd eerder in 2009 en 2012 gevonden, eveneens tussen het plaveisel.

Ronde ooievaarsbek *Geranium rotundifolium*

Op een bouwterreintje in de wijk Patrimonium te Hillegom (blok 25-41-51) vond Martien de Graaf een vrij grote groeiplaats van deze zeldzame soort. Tot eind september was nog volop bloei te zien.

Kaukasisch vergeet-mij-nietje *Myosotis macrophylla*

Van deze plant vond Martien de Graaf enkele nieuwe groeiplaatsen en wel in de J.P. Gouverneurslaan te Sassenheim (blok 30-18-52) en in het centrum van Noordwijk-Binnen (blok 30-17-31).

Sikkelklaver *Medicago falcata*

In augustus trof JvD enkele planten aan op een verwilderd deel van een bedrijventerrein in Sassenheim-Zuid. Sikkelklaver was tot nu alleen bekend van één plek langs de Northgodreef in Noordwijk aan Zee.

Dubbelkelk

Dubbelkelk *Picris echioides*

In augustus vond JvD een forse plant in de berm van de Menakkerweg (blok 30-17-51). Het betreft hier de vierde vondst voor de regio. Dubbelkelk is algemeen in Zeeuws-Vlaanderen en verder zuidelijk.

Late stekelnoot *Xanthium strumarium*

Op grondhopen langs de Eisingastraat ('s-Gravendijck) vond Martien de Graaf fraai uitgegroeide planten van deze soort (blok 30-26-15). In onze regio is deze soort alleen van dit soort terreinen bekend.